

Tipăritură de la Arad

301.005/1

Anul XV. — Nr. 4-5

Aprilie-Mai 1944.

ȘCOALA VREMII

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR ARAD

Inreg. Prim. Mun. Arad. Nr. 26873/1930

SUMARUL:

- Nicolae D. Cârstea:** *Încruntări de destin.*
Ioan Vârtaciu: *3/15 Mai 1848.*
Constantin Dogaru: *Tradiție, revoluție și progres.*
Ion Mara: *Din domeniul problemelor de viață.*
Gavril Rejep: *Învățătorul, școala și sănătatea elevilor. (Urmare).*
Aurel I. Cleja: *Nuvelistul din Siria.*
Activitatea în cadrul muncii de războiu.

C R O N I C A

- Cărți:** • **Vasile Netea:** *»Dela Petru Maior la Octavian Goga»*
• *(I. Vârtaciu).*
Ludovic Ciobanu: *»Trăim în Hristos» (Ion Mara).*
Reviste: *Vremea Școlii, Gândirea (I. Mara).*

O F I C I A L E

- Inspectoratul Școlar al Județului Arad:** *Tabloul cărților din Biblioteca Inspectoratului Școlar al Jud. Arad.*
Casa Învățătorilor Arad: *Comunicat.*

Redacția și Administrația
Arad, Casa Învățătorilor, Bulevardul Carol I, Nr. 66

Redactor responsabil: **Romulus Ponta.**

JUDEȚUL ARAD

Scoala Vremii

Revista Asociației Invățătorilor din orașul și județul Arad
Apare lunar, afară de lunile Iulie și August.

Director: *Eugen Spinanțiu*

Comitetul de Redacție:

Președinte: *Nicolae Cârstea*
Vicepreședinte: *Ion Vârtaciu*
Secretar: *Gheorghe Moțiu, șc. Nr. 22.*
Redactor: *Romulus Ponta*

Membri { *Gavril Stănescu*
Traian Popescu
Simion Iuga
Nicolae Șerban

Administrator: *Iulian Pagubă.*

Manuscrisele, cărțile și revistele pentru recenzie, publicațiile de schimb, precum și orice corespondență privitoare la revistă, se vor adresa redacției revistei *Scoala Vremii*, Arad, Casa Invățătorilor, Bulevardul Carol I Nr. 66.

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ
a Asociației Învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și Aug. Abonamentul 300 lei anual

ANUL XV Arad, Aprilie-Mai 1944. Nr. 4-5

ÎNCERUNTĂRI DE DESTIN

Solidaritatea și vigoarea unui popor se verifică și se călesc în timpuri de aspre încercări rânduite de destin.

În imensitatea de apă a oceanelor, valurile ridicate de furtună frământă mai ales partea dela suprafață, expusă acțiunii curenților.

În codrii seculari, trăsnetul lovește copacii cei mai semeți cari au îndrăsnit să se ridice deasupra celorlalți, în setea de lumină și de libertate.

În luptele impuse de starea de război, în frământările precursore ale înnoirilor ce va să vină, elitele naționale sunt sortite să sufere mai mult.

Sacrificiile și jertfa lor constituie condiția primordială a ființării și a propășirii unei națiuni.

Unele popoare, prin așezarea lor geografică și vecinătățile impuse de fatalitate, au avut parte de nenumărate ciocniri cu puterile răului, împărțâșind cu demnitate și stoicism toate urmările inerente unei astfel de situații. Este cazul concludent al ființării poporului românesc.

În ultima sută de ani, partea, din trupul teritoriului național, cea mai greu încercată, cea mai expusă, a fost Moldova, în totalitatea ei.

Așezată în calea tuturor năvălirilor, pe pământul ei, prin jertfa înainte mergătorilor, s'a fecundat sufletul nobil al luptătorilor moldoveni pentru unire, cu prețul a dureroase renunțări. Naționalismul constructiv moldovenesc își are origina și tăria în nesfârșitul șir de lupte pentru libertate.

În încheștarea apocaliptică provocată de războiul actual, Basarabia, Bucovina și Moldova de Nord au fost supuse la încercări neînchipuit de grele.

Destinul potrivițnic a pus din nou pe drumuri o parte din populația Moldovei, plecată în căutarea unui adăpost cu perspective pentru o mai tihnită așezare provizorie.

Dăruind cu largă înțelegere acestor frați ai noștri desrădăcinați dela vetrele lor, necesarul unei vieți omenești, acomodată rostului social al fiecăruia, ne facem o elementară datorie de recunoștință și de solidaritate națională.

Mijlocindu-le o ambianță spirituală propice ameliorării stării lor de suflet, fruct al cortegiului de nenumărate privațiuni inerente despărțirilor de căminurile proprii, completăm încă una din obligațiile noastre.

Printre cei sosiți între noi, se află mulți învățători și învățătoare, cu familiile respective.

Sunt colegi și colege de muncă și de ideal, cari poartă în sufletele lor cernite, flacăra nestinsă a încrederii desăvârșite în biruința finală.

Au în cutele conștiințelor pătrunse de durere, dar neatinse de îndoială, toate potențele necesare ducerii luptei noastre comune.

Să implețim acțiunea noastră cu acțiunea lor, să le ușurăm existența materială și morală, în locurile unde au fost repartizați.

Din colaborarea noastră frățească și loială, să crească posibilitățile spirituale și energetice ale Neamului Românesc, care să-l așeze în plinătatea spațiului geografic firesc și să-i cheazășuiască libera desvoltare în viitor.

Am credința fermă că învățătorii orașului și județului Arad împărtășesc fără nicio rețicență și vor urma necondiționat, din propriul lor îndemn, gândurile mele, care își află expresia în rândurile de față.

Tălmăcind simțămintele intime ale acestor învățători, rog Pronia Cerească să le dea tărie de suflet colegelor și colegilor sosiți la noi, spre a putea înfrunta cu succes încruntarea momentană a destinului.

Urându-Vă bună venire, liniștită conviețuire, Doamnelor și Domnilor colegi, Vă rugăm să nutriți împreună cu noi fanatica credință că zimbrul Moldovei nu va fi învins și clopoțele bisericilor din ținuturile ocupate vor vesti din nou Eroului dela Putna și obștei românești, dreapta și definitivă eliberare.

Nicolae D. Cârstea

Președintele Asoc. Inv. din jud. Arad

3/15 MAI 1848

— FRAGMENT —

La lumina trecutului se formează sufletul generațiilor prezente și din bogăția faptelor înaintașilor extragem hrana sufletească pentru acțiunile prezente și viitoare. Prezentul este fiul trecutului și părintele viitorului. După cum moștenim viața fiziologică a generațiilor trecute, pentru a o transmite mai bună urmașilor, tot astfel teaurizăm și valorificăm viața morală și intelectuală, idealurile părinților și lupta pe care și ei au dus-o spre a atinge culmea gloriei. Tot conținutul de lumină al mărețelor zile de sbucium și dăltuire istorică, dela nemuritorii Daci și pâna în zilele noastre, formează moștenirea cea mai autentică care prin noi primește pecetea vecinicieii.

Acum, când pe pământul sfânt al Patriei, în Moldova de atâtea ori amputată, soldații români luptă cu nestăvilită viteză, iar interiorul țării e răvășit de bombele avioanelor unor preținși »amici«, rechemăm cu pietate și recunoștință figurile de măreție legendară, care au dat viață evenimentelor și au curmat firul durerilor Neamului. Ne plecăm genunchii în fața cronicilor din care descifrăm aceleași prelungite zile de încercare și ne întărim credința că în temeiul unei imbatabile legi morale, *totul se câștigă prin tributul de sânge*. Esența luptei noastre de veacuri, aceasta este. Ea se profilează biruitoare pe deasupra tuturor încercărilor și constituie secretul biruințelor românești de totdeauna. Intocmai ca anticul Anteu, ne-am înprospătat energiile adâncindu-ne în huma străbună și la lumina credinței creștine, am durat peste secole așezări și orândueli nepieritoare.

Multe ca nisipul mării sunt zilele de restriște pe care le-am trăit, dar nu mai puțin numeroase sunt și momentele de tresărire înviorătoare, fruct al suferințelor prelungite și izvor de dreptate pentru viitor.

Una din aceste epocale zile însoțite ale onorului român este și 3/15 Mai 1848, menită să și-argă de pe bruntea României, sudoarea ce de veacuri îi brăzda fața arsă de soare și încrețită de anii grei ai servituții.

Respins dela binefacerile și drepturile vieții publice, poporul român din Transilvania, adevăratul susținător al statului,

ajunsesse un fel de »paria«. Constituția feudală îl ignora, iar elementele minoritare intruse îl supuneau unei acțiuni de desnaționalizare în masă, pentru a asigura vitalitatea și dominațiunea maghiară.

Hotărârea unirii Transilvaniei cu Ungaria, declararea de tronării împăratului și uciderea trimisului acestuia la Pesta sunt semnele vizibile ale unei acțiuni subterane ce amenința cu pierzania în primul rând pe Români. Reacțiunea acestora a fost promptă și pilduitoare. Prin adunarea dela Blaj din Dumineca Tomii, ei căutară să împiedece monstruoziitatea ce se pregătea și dând ascultare glasului mesianic al lui Simion Bărnuțiu se jurură să nu aștepte odihnă până când voința lor va deveni lege.

Trecând peste vexațiunile administrației, amenințările nobililor și perspectiva morții, prin țeapă ori furei, cei peste 40 mii de Români, la 3/15 Mai 1848, umplură »Câmpia Libertății«. primară binecuvântarea Bisericii, se cutremurată de înflăcăratele cuvinte ale nemuritorului Bărnuțiu și-și ațintiră privirile încrezătoare asupra lui Avram Iancu care, împreună cu Ioan Buteanu, făcură înțelese gândurile înalte și cuvintele întraripate ale vorbitorului, în urma căruia se declară și preclamă »națiunea română de sine stătătoare și parte integritară a Transilvaniei, pe temeiul libertății egale«.

Această adunare »a fost o faptă a națiunii întregi. În cursul ei se validează: *rațiunea clară, însuflețirea care silește sufletele la o viziune mistic — optimistă a lumii și vieții și pământul cu ființele sale smerite*«. (N. Buta: »Avram Iancu și epoca sa«).

Dușmanul însă se vroia ascultat și nu putea concepe ca »gleata« să îndrăsnească a formula drepturi.

Fostelor revendicări valahe li s'a răspuns prin teroare; bunătatea iobagilor a fost considerată slăbiciune; mărirea manifestărilor lor naționale privită ca o provocare; dorințelor de pace li s'a răspuns prin schingiuiuri; modestele lor case au fost aprinse; femeile batjocorite, copiii ciopârțiți; bruma de avere ce le mai rămăsese prin silinție le-a fost răpită.

Răspunsul n'a întârziat.

El a fost greu ca pământul, cutremurător ca trăsnetul și incendiator ca lava vulcanică.

Locul lui Bărnuțiu l-a luat Iancu; fraza lungă și cizelată

a celui dintâiu, a fost înlocuită cu vorba scurtă a războinicului: »Gata măi?» »Atunci, înainte!»

Moșii au sfărâmat zăgazarile urii; prin măreția luptei lor au înscris o nouă pagina de glorie în istoria neamului, s'au înălțat până la ceruri prin curățenia simțirii lor iertătoare și resemnându-se în fața nedreptăților omenești au slujit drept credință »Craiului Munților«, așteptând plinirea vremii.

Speranța nu le-a fost zadarnică. Anii au ajutat pe urmași să se adune din nou, acum însă la Alba-Iulia, unde, prin glasul mulțimilor, s'a rostit aceeași, immanentă judecată istorică: »Unirea«.

Dacă azi ea e din nou sfărâmată, iar dreptatea noastră nesocotită, sufletele ne sunt tot atât de curate și voința tot atât de puternică. Nu avem ce să ne imputăm. Mergem pe drumul părinților și facem aceleași jurăminte: »Naționalitate sau moarte!»

Ori toți pe culme, ori toți în mormânt!

Ioan Vărtacia.

Ași amenajat podurile imobilelor unde locuiți cu saci de nisip, găleți cu apă, lopeți, cazmale, târnăcoape, secure, topor? Dacă n'ați îndeplinit aceste prescripții, din neglijența voastră, vi se va irosi avutul cu trudă agonisit.

Nu socotiți pe cei încartiruiți la voi ca mosafiri nepotiți. Ei și au lăsat ce au mai de preț, din cauza războiului, ca să-și apere viața. Oricând puteți fi în situația lor.

Unele bombe aruncate de avioanele inamice nu explodează imediat ci mult mai târziu. Nu aveți o curiozitate care vă poate costa scump.

În caz de alarmă aeriană graba și lipsa de disciplină pot provoca mai multe accidente decât bombele avionelor inamice.

TRADIȚIE, REVOLUȚIE ȘI PROGRES.

Dela Hegel ne-am deprins a privi controversile filosofice dicotomic. Tezei îi corespunde o antiteză căreia cugetătorii încearcă să-i găsească sinteza care impacă noțiunile contrarii. Tradiția este opusă revoluției, iar evoluția, noțiune împrumutată din domeniul științelor naturale, a fost adoptată ca termen mediu. În general, se crede că progresul se datorește acestui compromis dintre tradiție și revoluție.

Prin tradiție înțelegem totalitatea elementelor cutumiere, dobândite de individ sau de colectivitate într'un timp determinat în care factori speciali au exercitat o înrăurire constantă asupra tonusului vital. După cum se vede, tradiția este un factor static. Ea este rezultatul unui proces de dezvoltare ajuns la un punct culminant unde se oprește. Este foarte greu să precizăm din ce motive ascensiunea unei colectivități, fie colectivitate etnică, fie clasă socială, se oprește pe o treaptă de evoluție pe care nu o mai poate depăși. Iată, de pildă, societatea chineză din veacul al XIII-lea. O civilizație înaintată și o cultură milenară s'au oprit definitiv într'un stadiu anumit. Societatea este perfect stratificată. De o parte, poporul, de altă parte, pătura conducătoare. Intre clasele sociale, nu este niciun punct de contact și nicio posibilitate de trecere. Reprezentanții celor două clase sociale nu numai că nu încearcă să spargă cercul îngust al tradiției, dar nici nu pot să conceapă o altfel de viață. Ritul, dar mai ales obiceiul este stăpân absolut nu numai al vieții exterioare ci și al vieții sufletești. De aci, o imposibilitate de adaptare la realități, insuficiență care i-a ajutat pe o mână de bandiți din solda lui Gînghis-Han să cucerească un popor cu o civilizație de mai multe ori milenară. Cucerirea Imperiului Ceresc s'a făcut fără vărsare de sânge. Se spune astfel că unul din acești trimși ai lui Gînghis-Han a dat ultimatum conducătorilor unui oraș. După scurgerea timpului fixat, bandiții au atacat orașul fără să întâmpine nicio rezistență. Ce se întâmplase? Mandarinii purtau o anumită îmbrăcăminte, desigur foarte complicată, ori

de câte ori aveau să primească trimiși ai statelor vecine. În același timp, îmbrăcarea acelor vestminte reclama un anumit ritual. Căpitanii lui Gingham-Han, atacând orașul, i-au surprins pe fii soarelui în curs de îmbrăcare după ritualul prevăzut de tradiție.

Când cineva urmărește să arate însemnătatea tradiției în dezvoltarea unui popor, citează societatea engleză ca pe cel mai tipic exemplu. Ori, lordul primar care apare la anul nou în costumul înaintașilor săi din evul mediu nu are nimic altceva comun cu aceștia ca structură sufletească decât mândria de a aparține aceleași rase care se îmbrăca elegant într-o vreme când alții nici nu cunoșteau croitul hainelor.

Exemplele se pot înmulți. Aceasta nu însemnează că tradiția este un factor vătămător sau indiferent pentru progres. Vom vedea mai târziu care este contribuția tradiției la progres.

Potrivit prolegomenei hegeliene, opusul tradiției este revoluția. Factori interni sau externi determină uneori spargerea formelor în care societatea s'a închisat, după ce a ajuns la un anumit grad de dezvoltare.

Această spargere a formelor învechite are drept consecință o turburare a echilibrului acelei societăți. Desechilibrul nu poate fi de lungă durată. Permanența unei colectivități ca și a unui individ este condiționată de un armonism funcțional, întemeiat pe o finalitate proprie, atât pentru părți, cât și pentru tot. Fără acest armonism funcțional societatea, fie că se descompune treptat, regresând până la dispariția completă, fie că, în cazul cel mai fericit, constituie un factor de infecție pentru configurația statelor limitrofe.

Unii văd în revoluție simptomul progresului, alții, dimpotrivă o socotesc o stare anormală a cărei durată aduce după sine desagregarea colectivității. Primi spun că sângele revoluțiilor nu s'a vărsat niciodată fără rost. Aceștia folosesc de obicei ca exemplu revoluția dela 1789. Capetele nevinovate, tăiate de cuțitul ghilotinei, reprezintă pierderi incomparabil mai mici decât binefacerile rezultate. Ideile preconizate de conducătorii de la 1789 nu numai că s'au generalizat în două continente, dar au realizat ceea ce se chiamă stilul de viață al unei epoci. Cei din urmă se folosesc de exemplul republicilor sud-americane care, din cauza revoluțiilor endemice, au

căzut treptat sub influența economică și politică a Statelor Unite. Tot aceștia spun că revoluțiile europene din deceniul al treilea al veacului nostru și-au pierdut caracterul inițial. În prezent, reprezentanții acestor revoluții nu mai duc războiu pentru triumful unor idei, ci pentru salvarea comunităților naționale.

Pentru a feri societatea de sbuciumul revoluției, mințile cumpănite recomandă adaptarea ideilor noi prin concursul elementelor tradiționale. Să se facă deci o trecere, pe cât e posibil, nesimțită între trecut și prezent. S'ar putea numi aceasta filosofia bunului simț, adoptată în mod curent de păturile conducătoare ale anumitor state moderne. Concepția este comodă și în aparență împacă termenii contrarii. De fapt, evoluția este un compromis, cel puțin în domeniul care ne interesează pe noi, pentru că neglijează ceea ce este esențial în orice fenomen social și anume autonomia funcțională. Fenomenele sociale, întocmai ca indivizii, au viață proprie și o valoare specifică. Ele sunt localizate în timp și spațiu și nu pot fi înțelese în afara acestor coordonate. Să luăm un exemplu. O instituție, cum ar fi școala, a avut caracter confesional o perioadă de timp destul de lungă. Nu este momentul să analizăm valabilitatea determinantelor care au dus la această situație. Nici nu vreau să fac aprecieri asupra faptului dacă școala a avut de câștigat sau nu sub egida bisericii. De sigur, atunci când biserica era aproape singura depozitară a valorilor culturale, ei, în primul rând, îi revenea sarcina de a-l introduce pe copil în aceste valori. Altă dată, anumite circumstanțe istorice și politice au rezervat bisericii aceeași sarcină. Pentru timpul și împrejurările de atunci, biserica românească, în special, și-a îndeplinit rostul pe deplin, astfel că merită recunoștința întregii colectivități românești.

Treptat, însă, anumite valori culturale s'au diferențiat, iar școala a luat asupra ei transmiterea acestor valori. Aceasta este cauza care a dus la autonomia de astăzi a învățământului, o autonomie relativă, pentru că statul, din motive ușor de înțeles, exercită un control asiduu și tenace, în special, asupra școlilor de grad primar și secundar.

Cei care recomandă reconfesionalizarea școlii se înteme-

iază pe tradiție și pe rezultatele trecutului. Ori, pe lângă faptul că circumstanțele istorice și politice sunt cu totul altele, în prezent, școala are o funcțiune bine precizată. Sunt anumite valori transmise numai de ea, un subiect educativ asupra căruia exercită o influență dirijată după norme științifice și morale, în sfârșit, un corp didactic a cărui bună pregătire Statul nu a pus-o la îndoială, cel puțin până acum.

Departate de mine gândul de a opune școala bisericii, de a ridica împotriva amvonului catedra, motivând că religia prin dogmatismul ei ucide spiritul de creație. Cei care fac acest lucru uită că metoda dogmatică nu este cu nimic mai prejos de altele. De fapt, nici nu sunt metode bune și metode rele, ci numai metode adecvate și metode neadecvate domeniilor de cercetare.

Este clar că revenindu-i bisericii conducerea spirituală a școlii, iar statului controlul sumelor investite în cultura popoului, s'ar ajunge încurând la divergențe. Biserica este una, dar formele credinței sunt multiple, astfel că la un moment dat idealurile Statului nu s'ar mai suprapune complet idealurilor cultivate de diferitele comunități religioase. Dar chiar dacă s'ar înfăptui o perfectă unitate spirituală în domeniul religios și nici atunci cele două instituții nu ar avea de câștigat de pe urma confesionalizării școlii, pentru că progresul nu poate fi condiționat de repetarea unor experiențe a căror valoare este depășită de factorii istorici.

În ceea ce ne privește, socotim că școala are dreptul la ocrotire din partea tuturor factorilor răspunzători, fie administrativi, fie culturali, atâta timp cât contribuie la întărirea coeziunii naționale. Și tot din acest motiv, i se cuvine o deșăvârșită autonomie care, date fiind împrejurările de astăzi, nu i se poate acorda deocamdată. Școala trebuie să năzuiască spre această autonomie nu numai din considerațiuni care privesc valorile în sine, ci și pentru că ea crește o generație a cărei viață este o necunoscută pentru prezent. Această părere susținută de Rousseau rămâne mereu valabilă. Nădăjduim că alte conjuncturi politice vor îngădui și statului să renunțe la exclusivitate în domeniul valorilor culturale.

În genere, termenii analizați, adică tradiția, revoluția și evoluția nu sunt factori de progres sau de regres.

Adevăratul progres nu rezultă din adaptarea formelor trecutului la un fond nou. Progresul este o năzuință a spiritului. Evident sunt factori care îl condiționează. O bogată experiență culturală, o capacitate mai pronunțată pentru a sesiza valorile esențiale, precum și o atmosferă favorabilă preocupărilor de creație, iată câțiva din acești factori. În fiecare din acești factori se găsește câte ceva din tradiție, din revoluție sau din evoluție, fără să putem spune că este numai tradiție, numai revoluție sau numai evoluție. Dacă vrei, progresul omenirii se poate compara cu demonstrația unei teoreme. Concluziile sunt scoase de premise anterioare și un raționament nou se întemeiază pe altul dinaintea lui, fără să se identifice cu el. Fără un adaos de cugetare, demonstrația nu ar fi altceva decât repetarea stereotipă a unui singur raționament, iar retrăirea experiențelor trecute, o frumoasă reprezentare de carnaval.

C. Dogaru.

Vă iubiți copiii? Vă iubiți părinții și rudele? Camuflați bine ferestrele, ușile, curțile, de lumină, etc. Orice neglijență a voastră o vor plăti scump și ei.

Nu folosiți ascensoarele după darea alarmei. La o întrerupere a curentului electric, riscați să românești între etaje și să vă primejduiți și mai mult viața.

Cunoaște din vreme ce trebuie să faci în caz de alarmă aeriană.

În timpul bombardamentelor o singură scânteie poate provoca un adevărat dezastru. Aveți deci grije să stingeți totdeauna focurile din sobe, închideți mașinile de gătit cu gaze, etc.

Un pod golit din timp — în caz de bombardament — o primejdie mai puțin.

DIN DOMENIUL PROBLEMELOR DE VIAȚĂ

De doi ani cursul primar superior trece prin adânci pre-faceri. Nu este vorba numai de experiențe, ci de lucru cu temei, de ceva care trebuie să rămână așa, după cum s'a fixat prin atâtea directive.

Partea practică trebuie să cuprindă *două treimi* din timp, lucru accentuat și prin *Îndrumător* și prin Programă analitică, deci aproape întreaga activitate trebuie dedicată acestei laturi.

O grămadă de neajunsuri însă ne-au stat și ne stau în cale, care mai de care mai mari. De aceea partea practică e de multe ori expusă ca să se transforme tot în teoretică. E și mai ușor a face *teorie*, e și mai comod. În adevăr, când este vorba de probleme de viață, aici trebuie să se cerceteze, să se discute, să se tragă anumite învățăminte și concluzii. Aceasta fiindcă omul în viață are de deslegat atâtea probleme și școala de aceea este *pentru viață*, ca să obișnuiască de pe acum pe copil cu rezolvarea acestor probleme. Astfel școala este integrată în viața satului, a orașului, a fabricii, a uzinii, cu un cuvânt, în modul acesta ea ancorează în social.

Nu mai este nevoie ca să se arate necesitatea acestui învățământ și nici să se mai reamintească modul de a proceda, fiindcă în privința aceasta s'au dat atâtea directive și îndrumări. Ne preocupă însă o altă chestiune și anume: prin felul cum s'a înțeles ca să se lucreze și cum se *tratează* problemele de viață, oare nu ajungem tot la un învățământ teoretic? E o întrebare pe care și-o pun atâția și noi inclinăm să credem că, da. Căci neavând mijloacele necesare acestui fel de a lucra, atunci se va *discuta*, se va citi, copia, desena, deci se va vorbi, iar de se va parodia vreo lucrare practică oarecare, bine ar fi. Și copilul va uita și ce a învățat în anii de teorie, fiindcă în acești ultimi trei ani, nu darea de cunoștințe se urmărește.

Ferească Dumnezeu să fie aceasta vreo critică sau acuză. Știu că unii colegi au făcut adevărate minuni și îi îndemnăm ca să ne spună și nouă ce au făcut și mai ales cum au făcut.

Dar ne temem ca să nu ajungem iar de unde am plecat și atunci, degeaba atâta trudă și zbucium.

Practicismul acesta a fost de mulți ani aplicat, chiar înainte de a se fi dat îndrumări oficiale, de unii dintre învățători. Așa bunăoară s'a văzut anul trecut la expoziția pe județ, organizată de Inspectoratul Școlar, lădițe pline cu cretă de scris, frumos împachetată și de calitate acceptabilă. Elevii unei școale din Arad lucrau de ani de zile această cretă și școala lor este furnizoarea mai multor școale din oraș. Mai erau la expoziție, aduse de o școală din județ, oale, ulcioare, smălțuite frumoș, cu flori și bine cizelate, ca de mână de meșter. Le lucrează elevii în atelierul de olărie, la școală. Apoi lucrări în lemn de tot felul, umpleau câteva mese și etajere din sală. Am văzut și lucruri din tablă și tinichea: ibrice, oale de fierț. De asemenea erau o sumă de alte lucruri: modele de râuri, ștergare țesături, broderii, era și un răsboiu de țesut, toate eșite din mâna fetelor.

Bine, astea se fac demult în școală, fără ca să fi fost nevoie ca să se trateze așa zisele *probleme de viață*. Dar dintre toate exemplele arătate aci, credem că numai două școale au rezolvat așa cum trebuie, problemele de viață: acelea ai căror elevi știu să *fabrice* cretă și oale. Numai acestea au rezolvat cum trebuie problema pusă, restul sunt pe alăturea de planul nou al școalei. Pentrucă școala urmărește în prezent să dea deprinderea de muncă, dragostea și plăcerea de a realiza, îndemânarea de a cerceta și deci a *învăța*, iar elevii au ocazia să vadă ieșit din mâinile lor un lucru util și isprăvit. În felul acesta ei asistă și la valorificarea muncii lor și prin aceasta prin întrec care să-i lege de activitatea propusă, li se lărgeste orizontul muncii și al faptei și se văd integrați în rândul celor cari produc cu adevărat. Dar ne-ar trebui pe lângă școală, adevărate ferme, stupării, crescătorii de tot felul, grădini de zarzavaturi, livezi de pomi, ateliere. Când le vom avea și cum le vom realiza? Cred că perseverând, muncind uniți, fără a cere prea mult dela alții.

Chiar și la cea mai săracă școală s'ar putea începe ceva: dacă nu ceva în mare, totuși să se întreprindă o acțiune în care să se persevereze.

Nu pentru orice ne trebuie bani. De exemplu ne hotărâm

să creștem porumbei, lucru ce le place mult copiilor, apoi aceasta se poate realiza și în cel mai sărac colț de cartier. Tot așa creșterea vermicilor de mătase, ori stupăritul.

În privința aceasta, să copiem câteva pagini din Caetul bunului gospodar al unei școli: »Cum am început noi creșterea iepurilor de Angora« — scrie o fată din clasa a VII-a —

Într-o zi, Domnul învățător ne-a spus că ar trebui să începem să și lucrăm ceea ce discutăm noi la problemele de viață. Și cum la noi în Bujac oamenii sunt săraci și n'au pământ, ceea ce ar fi mai potrivit să facă este ca să crească iepuri. Unii dintre oameni și fac acest lucru având un frumos câștig din vinderea lânii.

Noi toți am hotărât atunci și fetele și băieții din clasele V, VI și VII, ca să începem și noi la școală creșterea iepurilor de Angora; unii copii au spus că vor aduce ei de-acasă iepuri pe care îi vor da școlii. Nu mult după asta, Domnul Director a chemat pe un om meseriaș și i-a dat material pentru căsuțe de iepuri. Băieții au zis că fac ei cotețul pentru iepuri, dar nu l-au făcut și tot omul l-a făcut, fiindcă acest coteț trebuie să fie cât mai bun, că alt fel nu le merge bine iepurilor.

Ieri, 30 Martie 1944, ne-am și pomenit că a și adus căsuța la școală și băieții au așezat-o în magazia de lemne deocamdată. Are 13 încăperi, numai să fie iepuri.

Mai multe fete au și plecat acasă ca să aducă iepurii dar au venit cu mâna goală că părinții nu le-au dat.

Abia astăzi, 1 Aprilie, Mugur Ana și Boalog au adus un iepure mare și frumos dela un om. Ce bucurie pe noi când au venit cu el în brațul. L-au dus și în cancelarie la Domnul Director, care a hotărât ca să-l băgăm în coteț. Cam peste un ceas a mai adus un pușor de iepure Domocoș Maria și încă o fată și l-au băgat tot în coteț în altă căsuță.

Ieri, doi băieți au adus și trifoi uscat din oraș dela o magazie.

O femeie, Tatai Sofia, a auzit că noi am hotărât ca să creștem iepuri și a adus astăzi 1 Aprilie o iepuroaică cu pui, care peste o lună va făta, fiindcă îi ține numai o lună și astfel se înmulțesc foarte repede. Este foarte frumoasă și blândă. Are lâna moale, moale și albă ca zăpada.

O fată, Laico Elena, din cl. VI a adus un iepuroiu, de

acasă dela ea. Acum avem patru iepuri de toți. Le-am pus și nume: »Vioara, Stela, Marioara și Muchi«.

Eleva Șandru Ecaterina cl. VII. Școală No. 24
Bujac Arad

Se știe apoi cât interes depun copiii pentru animalele care le sunt date în grijă.

S'au format echipe care să vină să-i hrănească, se țin socoteli de sumele cheltuite pe hrană, însă de-acum încolo nu mai e nevoie de ovăz, trifoi uscat, fiindcă iepurii mănâncă iarbă, morcovi, foi, etc.

Copiii lucrează cu bucurie, când văd că munca lor dă roade și interesează.

În viitor școalele vor ajunge ca să aibă acvarii și crescătorii de tot felul, luând astfel desvoltare metoda Doctorului Decroly care preconizează »Școala pentru viață, prin viață«.

Este vremea ca să se aplice metode, să se creieze cu adevărat în domeniul învățământului. Numai să avem încredere în puterile noastre și să perseverăm, rămânând indiferenți la tot ceea ce ar căuta să ne oprească din drum.

Cândva, se va ajunge la formarea unor oameni mai buni și mai de folos societății și școala românească spre aceasta năzuiește.

Ion Mara.

Șanțurile adăpost s'au dovedit cele mai eficace pentru protecția populației contra schijelor și suflului bombelor. Proprietarii de imobile care au curți cu grădini spațioase sunt obligați să execute sau să lase să se construiască pe aceste locuri de către autorități și proprietarii sau locatarii imobilelor vecine șanțuri adăpost, fără a putea cere despăgubiri.

*

Pregătește-ți din vreme o valiză cu actele de identitate precum și cu alimente și rufărie de schimb pentru două trei zile, pe care s'o poți lua cu tine la adăpost. Fă-o acum, mâine ai să te căești, va fi poate prea târziu!

ÎNVĂȚĂTORUL, ȘCOALA ȘI SĂNĂTATEA ELEVILOR.

(Urmare)

Ca urmare la cele două articole anterioare, cu bunăvoința și răbdarea stimaților colegi, ași mai avea de scris și de alte câteva boale cari bântuie destul de des printre elevii noștri și unde rolul sanitar al învățătorului este de netăgăduit. Învățătorul atent, cu foarte mare ușurință, va descoperi adeseori între elevii săi o boală foarte urită, *râta*. Orice elev, ce are pe cap, dar mai ales la subțuori, la îndoitura coatelor și a genunchilor, pe pânțele și piept, niște bubulițe sau coși ce-i pricinuesc mâncărime mai ales seara, trebuie tratați de râie. Elevul va fi îndrumat sau să meargă la medic și farmacie și să-și cumpere alifie de sulf, sau îl va învăța învățătorul, să-și o facă singur. Și, pentru a veni în ajutorul colegilor care n'au avut ocazia să vadă cum se prepară această alifie, dau mai jos o rețetă, pe care ar fi bine s'o aibă orice învățător în farmacia școlară. Mă gândesc la colegii cari sunt departe de oraș, sau de un centru oareșicare cu farmacie în loc. Iată rețeta învățată încă la cursurile de străjerie: Zece grame untură de porc și un gram de sulf; puțină cretă, respective carbonat de calciu. Se poate pune puțină sodă caustică, sau săpun. Acestea se amestecă până se primește o alifie gălbioară cu care bolnavul să unge în trei serii, respective în trei zile consecutiv, schimbându-și mereu rufe, iar a patra zi, va face baie caldă și boala e trecută.

Bubele dulci: așa de răspândite și cunoscute, de asemenea să iau. Copilul cu asemenea bube nu va fi primit la școală decât după ce se vindecă. (Leacul este alifia zincată.) Dacă le are pe cap, elevul poate umbla la școală, însă în tot timpul va sta cu o scufiță (ciapță) pe cap, care să-i acopere orice bubă, ori spurcăciune. Tot așa vor fi purtați și elevii ce au *Pecinghin pe cap chelile* și orice *tricotifie*, a pielii capului. Învățătorul poate lua asupra — și o parte din tratament, adevărat acela de a unge pe micii bolnavi, zilnic, la intrarea în școală, cu tinctură de iod.

O altă boală foarte răspândită este așa zisele *Vegetații*

adenoid, sau *polipi în nas*; copilul are nasul infundat și răsuflă pe gură, deci stă cu gură deschisă tot timpul, noaptea sforăie și uneori se îneacă. El nu crește, rămâne pipernicit, nu are vociune, nici ținare de minte. Leacul este operația acestor crescături în nas. Invățătorul va chema părinții cari au asemenea bolnavi și-i îndrumă la medicul specialist de nas, gât și urechi. Specialiști români avem și în Arad.

Rolul sanitar al invățătorului este de asemenea enorm în toată educația igienică a eleviilor săi. Prin pilde vii și exemple practice; prin sfaturi și povestiri cu înțeles, el le va infiltra pentru toată viața grija de curățenia corpului — după exemplul strămoșilor Români: »O minte sănătoasă se află numai într'un corp sănătos» — și a vestmintelor, spălarea pe mâini înainte de mâncare, clătirea gurei după masă (practică ce se poate impune în tot timpul la cantina școlară), pieptănarea părului, curățirea încălțămintelor la intrarea în clasă etc. Îi va deprinde cu munca chibzuită, (mai ales dacă școala are grădină), cu odihna la timp. Se va vorbi de însămnătatea hranei, de nevoia de somn, de primejdia băuturilor alcoolice, de paza de hoale și altele. În timpul unei molime va avea prilej să facă cu elevii practica măsurilor, punându-i să desinfeceteze la venire, să facă gargară, să se spele pe mâini și să-și aibe fiecare păharul său de băut apă.

Sfârșit.

Rejep Gavril

Inv. dir. Aradul-Nou.

Dela Casa Invățătorilor.

Se comunică celor interesați că, Casa Invățătorilor din Arad, de prezent, având altă destinație, camera de oaspeți pentru D-nii Invățători s'a instalat la școala primară Nr. 13. Str. Mărășești Nr. 34.

Direcțiunea.

NUVELISTUL DIN ȘIRIA

Ioan Slavici s'a născut în Șiria în anul 1848, făcându-și studiile la Timișoara și Viena, unde a fost prietenul lui Eminescu. Face parte din Junimea, colaborând la »Convorbiri Literare«, iar cu Eminescu și Caragiale colaborează la »Timpul«. Trecut în Ardeal conduce ziarul »Tribuna« din Sibiu. La 1895 predă limba română la diferite școli la București. A scris mult dar excelează în nuvele, dintre cari cele mai bune sunt: »Budulea Taichi«, »Popa Tanda« și »Scormon«.

După 96 ani dela nașterea acestui nuvelist arădan, așa cum s'a mărturisit și 'n alte părți, se poate constata lipsa acestor scrieri din vitrinele noastre. Această aniversare ne găsește c'un puhoi de traduceri străine și parcă noile volume cu zațul proaspăt sfiideză începuturile prozei române ardelen.

Ioan Slavici aduce »scrisul de obârșie« punând în acțiune oameni simpli dela țară cu cerințe primare de viață și cu întregul dor și cramponare de viață, cu tot greul de mâl și întuneric sufletesc, dar și cu seninul sufletului românesc arădan, gata de a se 'ncinge'n horă sau a-ți aduce într'o formă sănătoasă de umor întreaga lui contribuție de adânc și realism. Mai aduce în scris o bogată legătură cu literatura populară împreună cu acel spirit critic just, care l-a legat de Maiorescu și subiecte asemănătoare, din lumea și inspirația lui Creangă, din care n'a lipsit nici odată bunul simț.

Aceste-șire le-am scris în revista noastră ca să formăm astăzi un afront vitrinelor, cari voiesc să uite pe nuvelistul dela Șiria.

Pe lângă talent, I. Slavici își are și un merit de începător. Nuvelele lui ne dau o imagină atât de apropiată de realitatea mediului social ce le-a inspirat.

În special pentru vremile noastre de răspântie de istorie și veac rămâne de cea mai mare actualitate nuvela »Popa Tanda«, care ne dovedește că puterea exemplului este singura cale, pe care se poate realiza ceva, depășind vorba cea mai înțeleaptă.

Preotul Trandafir a ajuns în Sărăceni, sat sărac și cu oameni leneși. Predica și sfatul, dojenile ba chiar și batjocura nu i-au

putut drege pe acești oameni cu meteahna aceasta în sânge. Numai imitându-l oamenii devin muncitori și satul se ridică.

Găsim, în acest preot, omul care vrea, pentru colectivitate, numai binele: sintetizarea virtuților și zbulciumul omului ce cunoaște calea pe care să se facă priceput de semeni.

Deslegarea celei mai nevralgice probleme, rostul nostru în societate, pe pământ, fericirea pământească nu o poate da decât munca, care te pune în fața realității, te face să dai, să sacrifici ceva din tine pentru o rezultată, de care să se bucure cât mai mulți.

La această aniversare a nuvelistului dela Șiria, care ne-a fost dat s'o serbăm în vremi de război, astăzi, când trebuie să urmeze epoca de reclădire, de reconstruirea demolărilor materiale și morale a cutremurelor și suflului bombelor, exemplul preotului Trandafir rămâne singurul edificator.

Cu cât vom lăsa opera lui Ioan Slavici s'o îngrămădească mai mult vrafurile volumelor de traduceri străine, cu atâta vom avea mai mult de căutat calea pentru ridicarea »Sărăcenilor«, căci numai în Ion Slavici găsim pe »Popa Tanda«.

Aurel I. Cleja

Școala primară

PLANUL SĂPTĂMÂNAL

al muncii de război dela școala primară

dela până la

DATA (anul, luna, ziua)	ECHIPA (Nr. de ordine al echipei și numă- rul elevilor)	Numele învă- țătorului care conduce lucra- rea	Activitatea ce se desfășoară	Obs.

(L. S.) *Directorul școlii,*

Invățătorii:

N. B. Planulsăptămănal se afișează în cancelaria școlii, alături de tabelul nominal al elevilor împărțiți pe echipe.

Inspectoratul Școlar al Județului Arad.

Nr. 2400/1944.

Activitatea în cadrul muncii de războiu**1. Activitatea practică în gospodăria școlii și în instituțiile organice.**

a) Localul școlii (clasei), b) curtea școlii, c) grădina școlii, d) atelier, e) cantina (se vor crește păsări de curte și porc, conserve din fructe și legume), f) farmacia școlii, g) cooperativa, h) muzeul, i) material didactic, j) materiale pentru lucrări manuale, k) muzeul sociologic, l) biblioteca școlii, m) revista elevilor, n) actualitatea în școală, o) expoziția permanentă, p) lotul școlar (o parte se va însămânța cu in și cânepă) r) viermi de mătase, s) plante medicinale (mușetel, petale de mac de câmp și fierea pământului), t) îngrijirea șanțurilor din jurul școlii.

N. B. În cadrul muzeului școlar se vor executa: semințar, insectar, ierbar, planșe cu esențe de lemn și minerale.

2. Activități practice în folosul concentrațiilor, mobilizațiilor și lumii I. O. V. R.**3. Activitatea practică de asistență și ocrotire:**

a) Asistența săracilor, b) ocrotirea mamei și copilului, c) cantina evacuaților, d) căminul de zi, e) vizitarea spitalelor și colectarea darurilor pentru răniți.

4. Activitatea practică obștească:

a) Concurs autorităților administrative și instituțiilor culturale, b) monumentul eroilor, c) îngrijirea cimitirelor, d) curtea bisericii, e) stărpirea omizilor și distrugerea cuiburilor de ciorî f) curățirea și plantarea izlazurilor, g) asanarea locurilor răpoase și mlăștinoase, h) dumbrava eroilor.

5. Activitatea intelectuală:

a) Organizarea instituțiilor organice, complectarea registrelor, b) complectarea creațiilor în spiritul școlii moderne recomandate în »Școala Vremii« Nr. 1—2/1944, c) complectarea și adâncirea cunoștințelor, d) pregătire pentru examene, mai

ales, pentru elevii de curs secundar), e) cultivarea scrisului frumos. f) lecturi din Graiul Copiilor și Pământ și Suflet Românesc, g) audiții radiofonice, h) sinteze.

6. Activitatea educativă :

a) Serbări, șezători săptămânale, teatru, coruri școlare,
b) sporturi, concursuri, excursii, c) manifestări culturale.

Pentru învățători :

În fiecare sâmbătă, învățătorii școlii vor ține conferințe săptămânale cu următorul program :

1. Darea de seamă asupra realizărilor efectuate în cursul săptămânii.

2. Stabilirea programului de lucru pentru săptămâna viitoare.

3. Recenzia unei lucrări (carte, revistă, articol, etc.), câte un învățător în fiecare sâmbătă.

4. Stabilirea programului de șezători.

5. Planul unei conferințe cu caracter național care să încrească ora de comunicări cu sătenii (duminica după masă).

Toate desbaterile se vor consemna într'un proces-verbal încheiat în registrul consiliului didactic, iar lucrările dela p. 1-5 împreună cu programul săptămânii trecute, vor forma dosarul muncii de război.

Pe baza acestui dosar, directorii școlari vor elibera dovezile învățătorilor, care au efectuat munca de război. Aceste dovezii vor fi contrasemnate de subinspectorii școlari și numai pe baza lor se va achita salariul, începând cu luna Mai a. c.

Acolo unde nu sunt elevi (în orașe) învățătorii se intrunesc și execută partea din lucrări ce le revine (munca în instituțiile organice și organizarea administrației școlare) în așa fel ca să nu fie nici o școală în care să nu fie prezent cel puțin un învățător cu ocazia verificării muncii de război de autoritățile superioare.

Inspector școlar județean,
C. Dogaru

Inspector școlar de îndrumare și control județean,
I. Vârtaciu

C R O N I C A

Cărți

Vasile Netea :**„Dela Petru Maior la Octavian Goga“.***Editura „Cugetarea“ Buc. 1944.*

Un dascăl de elită dăruiește neamului său o carte, în paginile căreia mustuește „credința în izbânda neamului, în marea izbândă a hotarelor și a spiritului românesc“.

Pilonii de reazim ai acestei cuprinzătoare opere de largă trăire românească sunt: *Petru Maior* și *Octavian Goga*. Doi titani, reprezentând creerul și inima obiditului neam românesc, în povestea vieții căruia, primul a fixat crezul dogmatic întru mărtur sirea originii noastre nobile, a dreptului de moștenirea asupra meleagurilor dacice și a frumuseții limbii românești, iar secundul a luminat cărările aceluiași ideal, dând luptei pentru libertate o semnificație eroică și o țintă imperială: *Unirea tuturor Românilor*.

„Între vremea unuia și a celuilalt s'a desfășurat“ o bătălie de un secol, pe toate tărâmurile de viață românească. Dintre comandanții armatelor eliberatoare, autorul ne înfățișează, pe lângă personalitatea celor amintiți, figurile marilor luptători din prima linie: *Dionisie Pop Marțian*, economist

și statistician din Ponorul Transilvaniei; *Constantin Romanu-Vivu*, temerarul perfect al Legiunii XII, din „gloatele“ lui Aviam lancu, omorît mușesește lângă Sângeorz; *Visarion Roman*, dascălul din Rășinari, economist și bărbat politic de o intransigență dacică; *Diamandi Manole*, negustorul din Brașov, iubitor pasionat al școlii românești, părinte ocrotitor al elevilor săraci, bunul român care, prin contribuția sa bănească, a făcut posibilă organizarea și ținerea congresului studențesc dela Mănăstirea Putna, în 1871; *Ion Pop Reteganu*, dascălul dela Reteag, mare poporanist, culegător și cinstitor al folklorului transilvan; *Lucreția Suciu*, poeta din Oradia, ființă suavă, cu sufletul adumbrit de o suferință prelungită peste toți anii vieții, suferință cu atât mai chinuitoare cu cât pornise dintr'o inimă de mamă; *Gheorghe Bogdan Duică*, „un erudit în cel mai înalt înțeles al cuvântului“, om de cremene, inzestrat cu o voință și inteligență rară. El și-a închinat întreagă viață istoriografiei române, în serviciul căreia a pus o cultură superioară, pasiune deosebită, cultul muncii, al adevărului și credința neșovăelnică în geniul Neamului; *Gheorghe Coșbuc*, sor-

tit preoției și ajuns „poetul țără-nimei”. A cântat și redat din vieața românească „frumosul, categoricul și specificul permanent” într-o formă superioară mult gustată de lumea de la noi și accesibilă universalității; *St. O. Iosif*, visătorul și sentimentalul melancolic, poetul de mare suprafață, care a știut să dea glas strunei naționale a lirei sale, încălzind inimile Românilor și pregătind desrobirea fraților prin marșul „La Arme”, atunci când inima sa era istovită de cea mai mare durere; *Ilarie Chendi*, critic și poet gânditor și scriitor, ziarist și polemist. Un pasionat al luptei pentru frumos și adevăr; caustic cu sine însuși, disprețuitor de situații comode și mare îndrăgostit al luptelor pentru idei.

În „Semicentenarul Memorandului”, apar figurile de bronz ale bărbaților, care au înfruntat dușmânia și perfidia veneticilor, condamnații justiției mincinoase a Ungurilor și glorificații opiniei publice mondiale; întemnițații dela Vaș și Seghedin, care năruiind închisorile și împărăția Habsburgilor, au pregătit eliberarea unui neam „ce aștepta de mult o dreaptă sărbătoare”.

Capitolul „La patru decenii dela ivirea „Luceafărului” desvelește împrejurările în care a apărut această tribună a românismului, evocând în pagini impresionante

figurile multor mucenici ai slovei și durerilor transilvane.

„Generația Unirii” aduce apoteozarea luptei începută de Petru Maior, împlinirea visului străbun și dreapta răsplătire a suferințelor îndurate cu stoicism. Alba Iulia a răzbunat pe întemnițați și a pus pecetea vecinicii pe lupta seculară a Românilor.

Vasile Netea, pribeagul transilvan dela Deda, în perigrinările noului calvar național, cu imaginea țării întregite în suflet și cu suspinele neamului în inimă, a colindat prin orașele și satele Transilvaniei ciuntite, culegând durerile, blestemele și nădejtile acelora cari știu să folosească „toate învățămintele trecutului pentru biruința viitorului”. El a mărturisit în mod public, în capitala țării, credința generației sale rostind, cu glas profetic, dogma, crezului de veacuri: „Credem în neam, credem în viitorul lui, credem într-o misiune istorică a Transilvaniei, credem în România Mare”.

Istoriografia transilvană fixează în paginile sale un nume nou, iar falanga luptătorilor pentru drepturi și dreptatea românească simte că mai are un comandant, e *Vasile Netea*, pe care dăscălimea îl revendică cu mândrie.

I. Vărtacia

cunoscând altul decât acesta. „Pedagogia noastră este o pedagogie românească, pedagogia patriotismului nostru luminat... cu reazim în Hristos și în trăirea iubirei noastre pentru Patria Română...” sunt cuvintele autorului către sfârșitul cărții. E o carte dinamică din care trebuie să luăm toate îndemnulurile, fără pic de îngâmfari ori de savantlic, ori cât am cunoaște de mult.

Ion Mara

Reviste

Vremea Școlii

Anul XVII-lea Numărul 1—2 Ian. - Febr. 1944, Revista învățătorimii ieșene, condusă de D. Vasile Nistor, cuprinde articole scrise de condee alese. Remarcăm articolul Dlui prof. Gh. Comicescu Inspector general: „Punctul de vedere psihologic în fundamentarea programelor școlare”. Dsa lămuirește și mai mult principiile actualei programe a învățământului superior primar, principii cari au stat la baza curentelor și reformelor școlare în Apus și peste ocean.

Programa actuală se află în studiul programei pe unități active sau *probleme de viață*, cum li se spune, adică activitatea elevului este punctul important în toată opera întreprinsă de școală.

Să fim bine distincți: Programele orientate spre sufletul copilului, spre deosebire de cele o-

rientate spre cunoștiință, ținesc să formeze în sufletul tineretului o concepție unitară despre viață și despre lume. Dl Prof. Comicescu spune că acest fel de programe pot ca să fie alcătuite după cum se dorește a se urmări cele trei aspecte ale vieții: inteligență, sentiment, voință.

Deci sunt programe fondate pe unități intelectuale (adică pe materii de învățămâni), pe unități afective, adică toate cunoștințele se capătă în raport de trebuințe biologice (Decroly) și pe unități active, cum sunt programele din școlile americane, unde învățământul constă în diferite probleme pe care elevii, sub conducerea învățătorului, le studiază și le soluționează. Trebuie însă ca să fim foarte dibaci în alegerea problemelor, ele trebuind să prezinte mereu un caracter de nouitate și în felul de a le trata, fiindcă unele se pot trata în două-trei ședințe, altele într'un întreg sezon iar unele se prelungesc în tot timpul anului, sau până ce se termină seria de absolvenți (experiențe în gospodărie, atelierul etc.)

Revista publică și literatură, proză și poezie, pe lângă o lecție practică și alte pagini cu probleme profesionale. Și bine facel Numai că și nuvela: „Floreana lui Ștefan Albaciu” și poezia: „Plopile”, sunt amândouă semnate de Dl Cnost. Rollea. N'ori mai fi fiind învățători scriitori pela Iașul Moldovii? Recenzii, cronica revistelor și cărților, bine susținute de Dl I. Lăudat.

Ion Mara

cunoscând altul decât acesta. „Pedagogia noastră este o pedagogie românească, pedagogia patriotismului nostru luminat... cu reazim în Hristos și în trăirea iubirii noastre pentru Patria Română...” sunt cuvintele autorului către sfârșitul cărții. E o carte dinamică din care trebuie să luăm toate îndemnulurile, fără pic de îngâmfari ori de savantlic, ori cât am cunoaște de mult.

Ion Mara

Reviste

Vremea Școlii

Anul XVII-lea Numărul 1—2 Ian.-Febr. 1944, Revista învățătorimii ieșene, condusă de D. Vasile Nistor, cuprinde articole scrise de condee alese. Remarcăm articolul Dlui prof. Gh. Comicescu Inspector general: „Punctul de vedere psihologic în fundamentarea programelor școlare”. Dsa lămuirește și mai mult principiile actualei programe a învățământului superior primar, principii cari au stat la baza curentelor și reformelor școlare în Apus și peste ocean.

Programa actuală se află în studiul programei pe unități active sau *probleme de viață*, cum li se spune, adică activitatea elevului este punctul important în toată opera întreprinsă de școală.

Să fim bine distincți: Programele orientate spre sufletul copilului, spre deosebire de cele o-

rientate spre cunoștință, ținesc să formeze în sufletul tineretului o concepție unitară despre viață și despre lume. Dl Prof. Comicescu spune că acest fel de programe pot ca să fie alcătuite după cum se dorește a se urmări cele trei aspecte ale vieții: inteligență, sentiment, voință.

Deci sunt programe fondate pe unități intelectuale (adică pe materii de învățămâni), pe unități afective, adică toate cunoștințele se capătă în raport de trebuințe biologice (Decroly) și pe unități active, cum sunt programele din școlile americane, unde învățământul constă în diferite probleme pe care elevii, sub conducerea învățătorului, le studiază și le soluționează. Trebuie însă ca să fim foarte dibaci în alegerea problemelor, ele trebuind să prezinte mereu un caracter de nouitate și în felul de a le trata, fiindcă unele se pot trata în două-trei ședințe, altele într'un întreg sezon iar unele se prelungesc în tot timpul anului, sau până ce se termină seria de absolvenți (experiențe în gospodărie, atelierul etc.)

Revista publică și literatură, proză și poezie, pe lângă o lecție practică și alte pagini cu probleme profesionale. Și bine face! Numai că și nuvela: „Floarea lui Ștefan Albaciu” și poezia: „Plopile”, sunt amândouă semnate de D. Cnost. Rollea. N'or mai fi fiind învățători scriitori pela Iașul Moldovii? Recenzii, cronica revistelor și cărților, bine susținute de Dl I. Lăudat.

Ion Mara

Gândirea

An. XXIII Nr. 2, Februarie 1944

Apare în aceeași haină frumoasă și tehnică, ca în vremuri de pace. Revista se deschide cu „Contemplație și asceză” de D. Stăniloae care invită și de data aceasta pe om mai aproape de Dumnezeu, mai aproape de scara de lumină harică. Căci mintea omului, vorbind în sens ipostatic, are trei fețe: puterea intelectuală, puterea doritoare și puterea impulsivității, sau în termeni psihologici: sufletul e format din elemente cognitive, volitive și afective. Trei fețe care sunt un tot, o ființă, întocmai după alcătuirea lui Dumnezeu care de asemenea are trei fețe, una formând.

Mintea este puterea centrală a omului, Dumnezeu este mințea supremă. Mintea e subiectul, adică ceea ce cugetă și se poate cugeta pe sine, materia e obiectul, fenomenul, adică ceea ce e cugetat sau cugetabil, distincțiuni bine accentuate în scrierile patriotice. Ne putem ridica la Dumnezeu cu puterea minții atunci când mintea ajunge ca să se privească pe sine.

Atunci ea devine *transparentă*, privind prin ea pe Dumnezeu. Puterea aceasta e har și se poate ajunge în timpul rugăciunii. (Dumnezeu s'a arătat pe muntele Sinai).

„Întoarcerea asupra noastră — spune D. Stăniloae — ca subiect cugetător, după înlăturarea oricărui conținut care prin firea lui are contururi precizate, experimentăm o anumită desmărginire, o deschidere de abis în fața căruia ne cuprinde amețeala, înmărmurirea în fața abisului și paralizarea posibilității de a ne mișca într'o direcție progresivă, ne dă sentimentul că ceea ce s'a deschis în fața noastră, rămânând totuși ca un întuneric — întuneric luminos — cum îi spun Sf. Părinți — nu e o regiune a ființei noastre, ci sunt adâncurile infinite ale divinității.” Suntem în domeniul rugăciunii, adică ridicarea, desbrăcarea de cele grele pământești, trăire pur spirituală, aproape de Dumnezeu.

Undeva am mai cetit odată, în cartea lui P. Germano di S. Stanislav, că după rugăciune omul credincios străbate cu mintea lui un alt câmp de viață mistică, simțind un fel de atragere supranaturală. Este câmpul contemplației care are mai multe trepte: concentrare spirituală (sufletul e cuprins de o lumină misterioasă-căldură), tăcere spirituală (se aude vorba, vocea lui Dumnezeu), somn mistic (iubire, dormire cu mintea pierdută în Dumnezeu) și unirea extatică, adică veselie spirituală, îmbătare spirituală, putere sub influența căreia David a scris Psalmii, în care a căzut Sf. Fran-

cisc D' Asissi, Sf. Tereza. In extraz simțurile sunt anulate, de aceea nu se mai simte frica de abis.

Părintele Stăniloae amintește cărțile Sf. Părinți cari adeseori cădeau în extraz. Am găsit potrivit ca în legătură cu aceasta să amintim și cartea lui Gormano Stanislo.

Renunțarea, lepădarea de sine se realizează numai în rugăciune. Nu se cere însă prin aceasta anularea noastră ca ființă cugetătoare, ci înlăturarea lucrurilor ca obiecte ale conștiinței, rămânând numai ființa pură, după cum avem imaginea despre Dumnezeu ca subiect prim, iar noi, subiectul nostru, noi, suntem prinși în sfera Lui, sau pătrunderea în nemărginirea Lui. Semenii noștri sunt priviți în mintea noastră tot ca niște ființe identice cu noi, adică în mintea noastră cunoaștem aceste ființe tot prin transparența dumnezeiască, deci prin contemplare nu ajungem la izolare, căci atunci când ne rugăm avem în minte imaginea semenilor. „În rugăciune se manifestă conștiința comunității noastre. In ea vorbește pluralitatea în care e împărțit *eul* din noi. Subiectul rugăciunii este „noi“.

Pe semenii noștri — transcriem mai departe — îi vedem nu ca *obiecte* menite să ne ajute la satisfacerea poftelor ce ni se trezesc ci în subiectul lor transcendent și netrecător trebuie să vedem ceva

care nu ne stă la discreție, ci ne chiamă la răspundere. Sf. Maxim Mărturisitorul spune că „ideea pătimășe e compusă din idee și patimă (noțiunea materiei), cea simplă este ideea pură, fără patimă“. O femeie poate fi contemplată în subiectul ei pur, netrecător, ce nu poate fi făcut obiect disponibil pentru satisfacerea unei pofti, în ideea simplă, dar poate fi privită și ca idee amestecată cu patimă. Și pentru că vederea imaginii ei sensibile prilejuește mai ușor trezirea pornirii pătimășe în om, exercițiul contemplării spirituale a subiectului ei pur, prin subiectul nostru, e necesar pentru a ne face să o vedem și când ne mutăm privirea la imaginea ei concretă ca subiect de valoare eternă, cu cel mai serios sentiment de răspundere pentru salvarea ei. Fără o anumită clipă de contemplație, semenii noștri își pierd înalta lor valoare, devenindu-ne obiecte de care dispunem, de care putem uza și abuza iar relațiile sociale se înăspresc, se sălbătesc, producând crize tot mai greu de soluționat. Ceea ce ne ferecă de aspectul exterior al realității, ceea ce ne face incapabili de a ne ridica la contemplarea noastră ca subiect și la contemplarea lui Dumnezeu și a semenilor ca subiecte, este pofta din noi care se cere după dulceața din lucruri“.

Ca încheiere autorul scrie : „Este deci necesară o asceză de ordin etic, o mortificare a poftelor și a patimilor, pentru a deveni după această deslipire a degetelor noastre din mierea lucrurilor, capabili și de o asceză cognitivă, de o renunțare la însăși imaginile și ideile lucrurilor și ființelor la calitatea lor de obiecte ale cunoașterii, pentru ca, regăsindu-ne pe noi ca subiect și deodată cu aceasta pe Dumnezeu și pe aproapele, să restabilim adevărata valoare a lumii. Asceza etică și ca urmare a ei, cea cognitivă, e calea negativă care ne înalță la vederea cu adevărat pozitivă a adevărului realității”.

N'am vrut să trecem peste acest studiu așa de ușor, deaceia am zăbovit puțin asupra lui.

D. C. Amzăr prezintă cartea recent apărută la Berlin a lui Carl Mühlmann, despre România și Germania în primul război mondial. În această carte se utilizează un material foarte prețios din care se evidențiază adevăratele sentimente pe care le-au nutrit pentru țara noastră înaltele personalități germane din aceea vreme. Așa se văd acestea din rapoartele Șefilor de Stat Major german, sau ale unor generali deținând comenzi înalte, rapoarte de ale Ministerelor de externe sau ale primilor lor colaboratori, ale miniștrilor plenipotențiali, șefilor de misiuni în țara noastră; precum și orice alte documente oficiale contemporane.

Prezentarea D-lui Amzăr este cât

se poate de interesantă și îndeajuns pentru a se putea cunoaște lucruri și a ne forma o idee despre însemnătatea pe care o prezintă țara noastră pentru Germania, care a depus toate silințele ca România să nu se ciocnească în luptă cu Germania, ostilitățile noastre îndeplinindu-se toate contra Austro-Ungariei față de care aveam atâtea de revendicat.

Tot în acest număr o frumoasă schiță, „Ochitorul” semnată de D. Nicolae Lazăr și o nuvelă cu peripeții donquijotești, intitulată: „Istoria ciudată” (pare a fi fragment de roman) semnată de Olga Caba.

Poezia e semnată de Ion Pillat, V. Voiculescu, N. Crevedia, Claudia Bucșan și Constantin Amărăscu.

Cronicile — oameni, idei, fapte — interesante, bogate în informații ca totdeauna, sunt semnate de mai multe condee printre care și directorul revistei, Di Nichifor Crainic care, printre altele rezumă în câteva puncte de bază gândirea lui Nicolae Roșu, cu ocazia apariției cărții acestuia: „Destinul ideilor” Nicolae Roșu este un gânditor înnoitor, făcând parte din pleiada de scriitori intrați în învălmășag cu o misiune învățată dela M. Eminescu, Pârvan, Octavian Goga, pleiadă care scotoțește scrisul pus în slujba ideilor cardinale ale Neamului. Revista Gândirea stă pe același drum neclintit de pătrar de veac: de mit etnic, ortodoxism, și mit folcloric ca inspirație și creație. Ea reprezintă un arc carpațic în gândirea românească de după primul război mondial.

I. Mara

Inspectoratul Școlar al Județului Arad

ANUNȚ

Avem plăcerea de anunța colegii noștri că, în urma unei subvenții dela Minister și cu ajutorul Comitetului școlar județean, biblioteca Inspectoratului Școlar Județea Arad, a fost mult îmbogățită și stă la dispoziția membrilor corpului didactic din oraș și județ, pentru consultare.

Dăm mai jos un tablou cu parte din cărțile pe care colegii le pot împrumuta în fiecare sâmbăta, între orele 8—13, dela biblioteca Inspectoratului Școlar Arad.

Cărțile împrumutate nu pot fi reținute mai mult de două săptămâni. Cine nu le restituie în termenul arătat, va plăti la fondul »Biblioteca« al Inspectoratului Școlar, suma de 100 lei, pentru fiecare volum reținut.

În caz de avarie ori pierdere, prețul cărții va fi reținut din salariul învățătorilor respectivi.

Hotărârile ulterioare, vor fi comunicate tot prin revistă

TABLOUL

cărților din Biblioteca Inspectoratului Școlar Jud. Arad

Pedagogie:

1. Pedagogia generală
2. Istoria pedagogiei
3. Metodica Inv. Primar
4. Activitatea intelectuală și motrice
5. Din problemele localismului educativ
6. Revizuirii
7. Metoda Decroly
8. Școala maternă
9. Aptitudinile și selecția elevilor
10. Educația voinței
11. Copilul în literatură
12. Religia pentru copii

Autorul:

- G. G. Antonescu
 Popescu Teiușan
 D. Teodosiu
 Dr. Decroly O.
 Stanciu Stoian
 D. Teodosiu
 Amelie Hămaide
 I. A. Comenius
 D. Teodosiu
 J. Payot
 Stanciu Stoian
 I. Nisipianu

Pedagogie :

13. Profesorul în vocație
14. Conștiința Atomului
15. Antologie pedagogică
16. Prolegomene la educ. rom.
17. O școală prim. liberă și generală
18. Către o politică școlară
19. Pedagogia experimentală
20. Montaigne
21. Mai aproape de elevi
22. Pedologie
23. Opera pedagogică
24. Organizarea educației generale
25. Educația morală și religioasă
26. Chestiune filoz. de estet., etică.
27. Scurt tratat de biometrie
28. Șapte ani învățător la sat.
29. Altă creștere. Școala muncii
30. Educație și cultură
31. Introducere în pedagogie
32. Din problemele pedagogiei românești
33. Cum se crește copilul
34. Pedagogia lui Immanuel Kant
35. Școala activă
36. Școala și copilul
37. Hērbart
38. Psihologie și educație
39. Omul ființă necunoscută
40. Educația nouă
41. Școala veche și școala nouă
42. Două introd. și o trecere spre idealism.
43. Țară Nouă
44. Școala română într'o răscruce
45. Religia pentru copii
46. Școala superioară țărănească
47. Metode pentru studiul individualității
48. A. B. C-ul copilului mic
49. Cum crește mintea
50. Cronici științifice

Autorul :

- Gabrea I. Maria
 Baileg
 G. G. Antonescu
 Onisifor Ghibu
 Peter Petersen
 C. Narly
 J. J. Van Biervliet
 G. Compayre
 D. Teodosiu
 D. Teodosiu
 C. Narly
 V. P. Nicolau
 P. I. Antonescu
 I. Găvănescul
 Dr. René Ledent
 Stelian Rădulescu
 S. Mehedinți-Soveja
 G. G. Antonescu
 V. P. Nicolau
 I. I. Gabrea
 Felix Klein
 C. Narly
 I. C. Petrescu
 J. Dewey
 G. Comparé
 William James
 Alexis Carrel
 Izabela Sadoveanu
 Moisescu
 Constantin Noica
 Octavian Neamțu
 C. Kirițescu
 I. Nisipeanu
 Stanciu Stoian
 I. C. Petrescu
 Axente Iancu
 Nanea I.
 C. Călinescu

Pedagogie :

51. Politica
52. Educația copiilor anormali
53. Revizori și Inspectori
54. Preparator
55. Teoria valorilor
56. Teoria cunoașterii
57. Psiho-patologia deviațiilor morali
58. Elevul conducător
59. Motivele acțiunilor umane
60. Metoda evaluării
61. Debilitatea mintală
62. Conducerea la copii
63. Psihologia atitud. sociale
64. Contribuții la Psihologie onestității
65. Igiena mintală școlară
66. Copiii superior înzestrați
67. Adaptarea socială

Autorul :

- Aristotel
 Oct. I. Zăbavă
 B. Iordan și Munteanu
 Dimitriu
 Tudor Vianu
 L. Blaga
 Alexandru Roșca
 Lucian Bologa
 Alexandru Roșca
 Nicolau Pârvu
 Alexandru Roșca
 Em. Marica
 Anatole Chircev
 Zevedei Barbu
 Alexandru Roșca
 Alexandru Roșca
 Fl. Ștefănescu Goangă

Literatură :

1. Letopisetul Țării Moldovei	I. Crăciun
2. Bio-Bibliografia lui Onisifor Ghibu	S. Mehedinți-Soveja
3. Creștinismul românesc	I. Petrovici
4. Fulgurații filozofice și literare	Alex. Marcu
5. Aspecte Italiene	I. Bradu
6. Educația culturală a satului	Ap. D. Culea
7. Școlile superioare populare din Dane-
marca	I. Simionescu
8. Scrisori către preot	"
9. Scrisori către profesor	"
10. Scrisori către învățător	Vasile Romanescu
11. Istoria unei cărți	Aron Cotruș
12. Rapsodia Dacă	D. Caracostea
13. Expresivitatea Limbii Române	D. Caracostea
14. Critici Literare	Th. D. Speranța
15. Anecdote populare	Lasca. ov Moldovan
16. Scrisori de războiu	Lascarov Moldovan
17. Amintiri cu învățători	Moș Delamare
18. O călătorie cerească	Alex. Rosetti
19. Gramatica Limbii Române	

Literatură:

20. Enciclopedia
21. Oameni celebri
22. Izvoarele Ist. Greci și Rom.
23. Fericirea de a trăi
24. Inventii și Inventatori
25. Nemurirea sufletului
26. Iliuță Copilul
27. Mihail Eminescu
28. Legiunea de onoare
29. Zece Mai
30. Opere Vol. I—II.
31. Poezii Văcărești
32. Sfaturi pe întuneric
33. Schițe de critici literare
34. Istoria limbii române vol. I. și II.
35. Am văzut Războiul
36. Șoimii
37. Neamul Șoimăreștilor
38. Opere I—II.
39. Poporul
40. Trilogii
41. Critici literare vol. I.
42. Inventiuni
43. Ghicitori
44. Povești științifice
45. Cronicari și Istorici Români din Transilvania
46. Din trecut
47. Țara demiurgului
48. Parodii originale

Științe:

1. Chipurile și priveliștele Americii
2. Cartea Pădurilor
3. Cartea grădinilor
4. Cartea câmpului
5. Instrucțiuni pentru uscarea legumelor
6. Păstratul cartofilor în cursul iernii
7. Cărticica plugarului

Autorul:

- C. Constantinescu
 M. Onicescu
 L. Tafrali
 Sir. J. Lübbacke
 Croakes I. Șerban
 Croches Viliam
 Cezar Petrescu
 Gh. Chirițescu
 Gh. Teleajen
 Crizante Popescu
 Nicolae Bălcescu
 Paul I. Papadopol
 N. Iorga
 Il. Chendi
 Al. Rosetti
 S. Smeu
 M. Sadoveanu
 M. Sadoveanu
 S. Mehedinți
 „
 „
 D. Caracostea
 I. Mirea
 I. Mirea
 I. Ionescu
 I. Lupaș
 C. Ciurescu
 G. Gregorian
 Gh. Topârceanu
 P. Comarnescu
 Ap. D. Culea
 „
 „
 „
 „
 „

<i>Literatura :</i>	<i>Autorul :</i>
8 Cum trebuie să se cultive porumbul	Ap. D. Culea
9. Ingrijirea vinului în consumație	"
10. Cultura ciupercilor	"
11. Sfaturile unui medic	N. N. Vătămanu
12. Materia și viața	Minist. Agricult.
13. Chimia fără formule	" "
14. Enciclopedia Tehnică	N. Constantinescu
15. Prăsirea păsărilor	Felicianu
16. Indrumător la lucru	Minist. Agricult.
17. Cartea bonului gospodar	T. Geantă
18. Viermii de mătase	M. Agriculturii
19. Minereurile	Ing. Grigorie
20. Carnea și grăsimile	Dr. T. H. Ionescu
21. Povești. Științifice vol. I. și II.	"
22. Indrumări Agricole	Gh. Ionescu Sinești
23. Tratat de pescuit	Brătescu Voinești
24. Franklin Auto-biografie	

Șanșurile adăpost s'au dovedit cele mai oficace pentru protecția populației contra schijelor și sujeului bombelor. Proprietarii de imobile care au curți cu grădini spațioase sunt obligați să execute sau să lase să se construiască pe aceste locuri de către autorități și proprietarii sau locatarii imobilelor vecine șanșuri adăpost, fără a putea cere despăgubiri.

Poșta redacției: Articolele d-lore: Oct. Dubenschi, Ungureanu și Berinde, din lipsă de spațiu, nu s'au putut publica în numărul prezent. Se vor publica în numărul viitor al revistei, în luna Iunie.

«Școala Vremii», Revista Asociației Invățătorilor Arad,
Bulevardul Carol I. Nr. 66.

Dr. Ana Lucia

Invățătoare

Măndruloș

Arad

Tipografia «CONCORDIA» Institut de Arte Grafice și Editură Arad.
26-V. 944 — Inreg. Cam. Muncă Br. Nr. 28,354-940.

